

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
DLA GMINY NOWE MIASTO NAD WARTĄ
NA ROK 2021**

**Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Wartą
Sekcja Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**

Nowe Miasto nad Wartą, 2020 r.

WPROWADZENIE

Spośród licznych problemów społecznych, jakie występują w naszym kraju, problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Wynika to przede wszystkim z faktu,

iż dotyczą różnych sfer naszego życia i powodują wielorakie szkody (społeczne, zdrowotne, ekonomiczne) zarówno te wymierne, związane choćby z opieką zdrowotną, wypadkami drogowymi czy przestępczością jak te niewymierne jakim są cierpienie i ból. Należy zdawać sobie sprawę z tego, że dotyczą zarówno kraju, społeczności lokalnej, jak i konkretnej rodziny. Problemy wynikające z nadużywania napojów alkoholowych najczęściej kojarzą się z uzależnieniem. Koncentracja na uzależnieniu powoduje lekceważenie i zaniedbywanie negatywnych skutków ryzykownego i szkodliwego picia alkoholu. Te wzorce picia alkoholu powodują znacznie większe szkody zdrowotne, społeczne i ekonomiczne, gdyż obejmują liczniejszą część populacji. Grupa osób pijących ryzykownie i szkodliwie powinna budzić powszechny niepokój. Jednak ciągle jeszcze akceptowane są wzorce intensywnego spożywania alkoholu. Można zauważyć tendencje do lekceważenia zagrożeń oraz konsekwencji wynikających z takiego sposobu spożywania alkoholu. Dopiero uzależnienie aktywizuje najbliższe otoczenie osoby pijącej do poszukiwania rozwiązań. Niestety strategie pomagania osobom uzależnionym są najtrudniejsze i najmniej skuteczne.

W populacji pijących ryzykownie i szkodliwie są także kobiety w różnym wieku i o różnym statusie społecznym, które spożywają alkohol tzw. „weekendowo”. Osobnym problemem jest picie nawet niewielkich ilości alkoholu przez kobiety w ciąży. Skutkiem używania alkoholu przez kobiety będące w ciąży może być powstanie szeregu wad wrodzonych, a co za tym idzie zmian rozwojowych u nowo narodzonych dzieci. Uszkodzenia te w krańcowej formie przyjmują postać FAS (Fetal Alcohol Syndrome) Płodowy Zespół Alkoholowy. Rozmiary szkód związane z nadużywaniem alkoholu mogą być zmniejszone przez skuteczną politykę wobec spożywania napojów alkoholowych. Mając na uwadze to negatywne zjawisko państwa europejskie podejmują szereg działań mających na celu ograniczenie spożycia napojów alkoholowych, a tym samym zmniejszenie problemów wynikających z jego nadużywania. Dlatego każdy kraj tworzy własny program rozwiązywania problemów alkoholowych.

Podstawą prawną w Polsce do działań w tym zakresie jest ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 2277 ze zm.). Wymieniony akt prawny stanowi, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Warto podkreślić, że ustawodawca powierzył gminom nie tylko konkretne kompetencje i zadania w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, ale wskazuje też źródło ich finansowania.

Obecnie nikt nie zastanawia się już, czy warto pomagać osobom, rodzinom z problemem alkoholowym oraz występującą przemocą, ale jak to robić szybciej, skuteczniej, efektywniej. Lepiej pomagać to przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu, radzenia sobie z sytuacją trudną, konfliktową, skutecznie, bez używek, rozładowywać napięcie i rodzącą agresję.

Kluczowym aktem prawnym, na podstawie, którego prowadzi się realizację działań na szczeblu lokalnym jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Program ten jest uchwalany corocznie przez Radę Gminy. Zadania ujęte w Gminnym Programie są koordynowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Wartą - Kierownika Sekcji Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok zwany dalej Programem został opracowany w oparciu o diagnozę problemów społecznych zawartą w dokumencie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowe Miasto nad Wartą na lata 2016-2025.

Na podstawie analizy danych zawartych w wymienionym dokumencie określone zostały cele i zadania Programu na 2021 rok.

Działania ujęte w Programie są spójne z celami zawartymi w:

- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowe Miasto nad Wartą na lata 2016 - 2025.
- Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2025,
- Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2016 - 2025,

CELE OGÓLNE PROGRAMU:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień na terenie gminy.
2. Zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów uzależnień oraz ich skutków.
3. Zwiększenie wiedzy młodzieży i dorosłych w zakresie problemów alkoholowych, promowanie zdrowego stylu życia.
4. Zapewnienie ciągłości działań o charakterze terapeutycznym, psychospołecznym i prawnym dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.
5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej.

CELE SZCZEGÓŁOWE I ZADANIA DO REALIZACJI W ROKU 2021:

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, w szczególności poprzez:

- 1) Prowadzenie poradnictwa na temat możliwości podjęcia leczenia oraz udzielanie pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej osobom i rodzinom z problemem uzależnienia od alkoholu, współuzależnionym oraz dotkniętym przemocą w rodzinie.
- 2) Motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych, które nie chcą dobrowolnie podjąć leczenia odwykowego. W tym finansowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w związku z prowadzonym postępowaniem w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, a w szczególności:
  - podejmowanie działań motywacyjnych i inicjowanie zmian w zakresie wsparcia osób uzależnionych, oraz ich rodzin w tym w szczególności osób, które nie chcą podjąć leczenia (procedura przymusowego leczenia odwykowego),
  - prowadzenie poradnictwa w ramach pełnionych dyżurów,
  - ponoszenie opłat za wnioski składane do sądu w sprawach leczenia odwykowego,
  - przeprowadzania badań i wydania opinii biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia i ponoszenie kosztów opinii psychologicznych i psychiatrycznych,
  - prowadzenie procedury Niebieska Karta.

- 3) Współpraca z placówkami i organizacjami prowadzącymi działalność w zakresie terapii i rehabilitacji osób uzależnionych od alkoholu.
- 4) Dofinansowanie usług terapeutycznych nie objętych finansowaniem Narodowego Funduszu Zdrowia, w szczególności prowadzone przez Poradnię Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia Centrum „U” we Wrześni; w tym usługi psychologiczne dla osób i rodzin z problemem alkoholowym, przemocą w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
- 5) Podnoszenie wiedzy i kompetencji osób realizujących zadania w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie (tj. organizowanie i finansowanie udziału w konferencjach, szkoleniach i kursach kadry zajmującej się pracą z osobami i rodzinami z problemem uzależnienia od alkoholu, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; w tym też zakup materiałów i literatury fachowej).

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- 1) Udzielanie pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym poprzez:
  - a) prowadzenie i finansowanie bieżącej działalności Placówki Wsparcia Dziennego w formie opiekuńczej pod nazwą „Świetlica Słoneczko”,
    - finansowanie kosztów związanych z wykonywaniem napraw i remontów obiektu,
    - finansowanie zakupu niezbędnego sprzętu, wyposażenia, materiałów biurowych i materiałów do prowadzenia zajęć,
    - organizowanie i finansowanie dożywiania dzieci z rodzin uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem od alkoholu oraz dotkniętych przemocą w rodzinie uczestniczących w zajęciach Placówki Wsparcia Dziennego w formie opiekuńczej pod nazwą „Świetlica Słoneczko”,
  - b) organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez finansowanie w szczególności:
    - półkolonii, kolonii, obozów profilaktycznych i innych form wypoczynku (w szkołach, w Placówce Wsparcia Dziennego pod nazwą „Świetlica Słoneczko” i na świetlicach, w których realizowane są zajęcia opiekuńczo-wychowawcze)
    - spotkań i imprez rekreacyjno-sportowych,
  - c) prowadzenie grup terapeutycznych dzieci i młodzieży- ofiar przemocy w rodzinie.
- 2) Prowadzenie i finansowanie na terenie świetlic wiejskich, szkół i innych placówek zajęć opiekuńczo-wychowawczych zawierających m.in. elementy z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej z grup ryzyka, zwłaszcza dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym:
  - finansowanie zakupu niezbędnego sprzętu, wyposażenia, materiałów biurowych i materiałów do prowadzenia zajęć,
  - finansowanie kosztów związanych z wykonywaniem napraw i remontów obiektu,
  - organizowanie i finansowanie dożywiania dzieci z rodzin uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem od alkoholu oraz dotkniętych przemocą w rodzinie uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych.
- 3) Organizowanie lokalnych narad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym.
- 4) Zapewnienie odpowiedniej pomocy dla rodziców/opiekunów poprzez:
  - a) udzielanie pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej osobom i rodzinom z problemem uzależnienia od alkoholu oraz dotkniętych przemocą w rodzinie w szczególności poprzez:

- działalność Punktu Konsultacyjnego w Boguszynie (prowadzenie i finansowanie Punktu),
- działalność Punktu Interwencji Kryzysowej w Boguszynie, który dysponuje mieszkaniem interwencji kryzysowej (prowadzenie i finansowanie zadania)
- działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Wartą,
- b) podniesienie poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji rodziców, opiekunów poprzez organizowanie i finansowanie zajęć, warsztatów i programów dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia,
- c) działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym:
  - prowadzenie postępowania w stosunku do rodzin z problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie,
  - prowadzenie poradnictwa dla osób i rodzin z problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie w ramach pełnionego dyżuru,
- d) współpracę Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Zespołem Interdyscyplinarnym.
- 5) Podnoszenie wiedzy i kompetencji osób realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez:
  - a) organizację szkoleń i konferencji nt. procedury „Niebieskie Karty” i zjawiska przemocy w rodzinie,
  - b) opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dot. zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy, w tym obowiązujących procedur interwencyjno-pomocowych (informatory, ulotki, plakaty),
  - c) zakup materiałów, czasopism i literatury,
  - d) finansowanie specjalistycznych szkoleń dot. zjawiska przemocy w rodzinie osobom realizującym zadania Programu, w tym członkom GKRPA,
  - e) stałą współpracę z mediami,
  - f) prowadzenie lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci, a także włączanie się ogólnopolskie akcje promujące życie rodzinne bez przemocy.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży - w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych poprzez:

- 1) Działania profilaktyczne podejmowane wobec dzieci i młodzieży:
  - a) organizowanie i finansowanie programów, warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, spektakli teatralnych i koncertów o treściach związanych z profilaktyką uzależnień i przemocą w rodzinie, przemocą rówieśniczą prowadzonych na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych,
  - b) realizowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych we współpracy z rodzicami, aby wspierać abstynencje dziecka i przygotowywać je do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.
- 2) Prowadzenie edukacji publicznej. Działania edukacyjne i informacyjne wzmacniają skuteczność innych narzędzi lokalnej polityki wobec alkoholu i są prowadzone poprzez:

- a) zakup i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych /ulotek, broszur, plakatów itp./na temat uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej oraz ochrony osób dotkniętych przemocą,
  - b) tworzenie sieci punktów informacyjnych z danymi o dostępnej ofercie pomocy na terenie gminy w zakresie problemów alkoholowych,
  - c) uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy w rodzinie i ochrony osób dotkniętych przemocą, a także prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych,
  - d) organizowanie spotkań i imprez, happeningów, konkursów promujących zdrowy styl życia, zakup nagród,
  - e) aktywna współpraca z lokalnymi mediami,
  - f) promowanie działań gminy na forum regionalnym, krajowym poprzez udział w konferencjach i innych spotkaniach organizowanych przez województwa, instytucje centralne.
- a) Organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie w szczególności: półkolonii, kolonii, obozów profilaktycznych i innych form wypoczynku organizowanych w oparciu o pisemny program zajęć profilaktycznych,
  - b) pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych (zajęcia sportowe powinny być integralnym elementem programu profilaktycznego i pełnić funkcję uzupełniającą w stosunku do innych działań profilaktycznych),
  - c) organizację konkursów, imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych promujących zdrowy styl życia bez używek.
- 3) Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, w celu zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców gminy:
- a) organizowanie lokalnych i regionalnych kampanii i innych działań edukacyjnych związanych z przeciwdziałaniem nietrzeźwości kierowców,
  - b) prowadzenie szkoleń dla kandydatów na kierowców w szkołach nauki jazdy,
  - c) prowadzenie edukacji z wykorzystaniem materiałów informacyjnych i edukacyjnych,
  - d) nawiązanie współpracy z policją w celu zwiększenia liczby kontroli kierowców pod względem trzeźwości,
  - e) nawiązanie współpracy z mediami lokalnymi w celu informowania społeczności o działaniach prowadzonych na rzecz trzeźwości kierowców.

IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Wsparcie działalności instytucji i organizacji, w szczególności uznanych w programie za partnerów, prowadzących działania w zakresie:

- informacyjno-edukacyjnym na temat uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie,
- organizacji zajęć terapeutycznych, rehabilitacyjnych,
- szkoleń i imprez „trzeźwościowych” dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu wzmacniających proces zdrowienia z choroby alkoholowej,
- prowadzenie grupy wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu (niepijących) lub innych substancji psychoaktywnych,
- prowadzenie grupy psychoedukacyjnej dla członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

V. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- a) administracyjne ograniczenie dostępności zakupu napojów alkoholowych, w szczególności osobom niepełnoletnim (przeprowadzenie kontroli sklepów i lokali gastronomicznych w zakresie przestrzegania przepisów prawa – kontrola zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych),
- b) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

VI. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

REALIZATORZY GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PARTNERZY.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021 realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Wartą - Sekcja Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Za partnerów przy realizacji celów Programu uznaje się w szczególności:

- 1) Placówki oświatowe,
- 2) Instytucje kultury, sportu w tym kluby sportowe,
- 3) Kościół oraz organizacje pozarządowe, a w szczególności:
  - Stowarzyszenie Pomocy „Płomień Nadziei” w Nowym Mieście nad Wartą.
  - Stowarzyszenie Pomocy „Krağ” w Dębnie,
- 4) Instytucje powiatowe zapewniające specjalistyczną pomoc mieszkańcom gminy:
  - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wlkp.,
  - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Środzie Wlkp.,
- 5) Placówki służby zdrowia a w szczególności NZOZ Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Środzie Wlkp.
- 6) Komendę Powiatową Policji w Środzie Wlkp., Posterunek Policji w Nowym Mieście nad Wartą,
- 7) Poradnie Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia Centrum „U” we Wrześni.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2021.

Po zakończeniu realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2021, przewidujemy zmniejszenie natężenia problemów oraz ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu oraz zjawiska picia alkoholu i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci, młodzież i osoby dorosłe, będące mieszkańcami Gminy Nowe Miasto nad Wartą.

W szczególności:

- opóźnienie wieku inicjacji wśród dzieci i młodzieży,
- ograniczenie liczby zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży,

- zwiększenie wiedzy społeczeństwa, w tym w szczególności dzieci i młodzieży na temat uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie.
- zwiększenie dostępności osób i rodzin z problemem alkoholowym do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej,
- rozwój systemu pomocy dla dzieci i młodzieży z rodzin szczególnie zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i przemocą w rodzinie.

FINANSOWANIE PROGRAMU.

Źródłem finansowania zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021 są wyodrębnione w budżecie gminy środki finansowe uzyskane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz niewykorzystane środki w roku 2020 zwiększają plan w roku następnym.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

I. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwanej dalej Komisją, przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Komisji, a w szczególności za:

1. udział w posiedzeniach Komisji, których przedmiotem jest:
  - a) realizacja zadań wynikających z niniejszego programu oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
  - b) udział w kontrolach placówek handlowych i gastronomicznych w zakresie przestrzegania prawa,
  - c) prowadzenie postępowania w stosunku do osób nadużywających alkoholu (w tym w szczególności przygotowanie spraw na posiedzenie, prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia, kierowanie spraw do sądu).
2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 ustala się w wysokości:
  - 1) 250,00zł brutto (słownie: dwieście pięćdziesiąt złotych) dla Przewodniczącego Komisji.
  - 2) 190,00zł brutto (słownie: sto dziewięćdziesiąt złotych) dla członków Komisji.
3. Wynagrodzenie wypłacane jest miesięcznie na podstawie podpisanej przez Przewodniczącego Komisji listy obecności. Za nieobecność na posiedzeniu Komisji wynagrodzenie nie przysługuje.
4. Członkom Komisji przysługują diety oraz zwrot kosztów przejazdów i noclegów z tytułu wyjazdów na szkolenia, kursy, konferencje lub wyjazdów poza teren gminy związanych z zadaniami realizowanymi przez Komisję na zasadach obowiązujących - przysługujących pracownikowi z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju, przy czym udział w szkoleniach i wyjazdach nie uważa się za wykonywanie zadań w rozumieniu pkt 1.